

ВПЛИВ ЦИФРОВІЗАЦІЇ НА ІННОВАЦІЙНИЙ РОЗВИТОК МАЛОГО ПІДПРИЄМНИЦТВА В УКРАЇНІ

Цифрова економіка виникла та отримала подальший розвиток внаслідок об'єктивної необхідності впровадження інноваційних рішень та зростаючого попиту на продукти віртуальних товарно-грошових відносин. Ця економічна парадигма не лише змінює методи ведення бізнесу, але й трансформує структуру та динаміку глобального ринку, ставлячи підприємства перед викликом адаптації до нових умов конкуренції та споживчих пріоритетів. У цьому контексті роль цифрової економіки, як каталізатора розвитку малих та середніх підприємств, стає надзвичайно важливою для забезпечення можливості інноваційного зростання та сталої конкурентоспроможності.

Отже, значення цифровізації для малого бізнесу є критично важливим для забезпечення їхньої стійкості та успіху в умовах сучасної економіки.

Малий та середній бізнес (МСБ) відіграє ключову роль в економічному розвитку України, що підкреслює необхідність формування ефективної цифрової інфраструктури для його підтримки. Згідно з результатами дослідження "SME Digitalisation to Build Back Better" акцентується важливість переходу підприємств на цифрові технології та їх адаптації до нових викликів бізнес-середовища [1]. Цифровізація стала важливим каталізатором для розвитку МСБ, оскільки вона дозволяє підприємствам не лише підвищити свою конкурентоспроможність, але й адаптуватися до швидко змінюваних умов ринку. У рамках стратегії розвитку малого та середнього бізнесу до 2027 року, затвердженої урядом України, особлива увага приділяється цифровій трансформації як одному з ключових напрямків [2]. Дослідження показують, що впровадження цифрових технологій сприяє покращенню бізнес-процесів, підвищенню ефективності управління та розширенню ринкових можливостей для МСБ, що, в свою чергу, забезпечує стійкий розвиток та сприяє економічному зростанню країни.

Цифрова економіка, що базується на широкому застосуванні технологій Big Data, Machine Learning, AI, IoT та інших, відкриває нові можливості для інноваційного розвитку малого та середнього бізнесу (МСБ) в Україні. Ці технології дозволяють скоротити час доступу до інформації, знизити транзакційні витрати та підвищити ефективність бізнес-процесів.

Зокрема, використання систем штучного інтелекту та машинного навчання дає змогу підприємствам малого підприємництва:

1. Ефективно аналізувати великі масиви даних про клієнтів, ринки, конкурентів для прийняття обґрунтованих управлінських рішень.
2. Автоматизувати рутинні операції та бізнес-процеси, що значно підвищує продуктивність праці.
3. Персоналізувати взаємодію з клієнтами, що покращує якість обслуговування та лояльність споживачів.
4. Оптимізувати логістику, управління запасами та ланцюжки поставок, що знижує витрати та підвищує гнучкість.

5. Розробляти нові продукти та послуги, орієнтуючись на потреби клієнтів та тренди ринку.

Доступність інформації про ціни та якість товарів змушує компанії конкурувати через впровадження інновацій, що сприяє підвищенню ефективності бізнесу та створенню додаткової вартості. Таким чином, цифровізація стає ключовим драйвером інноваційного розвитку малого та середнього підприємництва в Україні.

В умовах сучасного цифрового світу малий та середній бізнес (МСБ) стикається з низкою викликів, які потребують уваги та вирішення:

1. Повільне впровадження цифрових технологій. Для підвищення цифрової компетентності підприємців можуть бути організовані тренінги, семінари та інші освітні програми. Державні та недержавні організації можуть пропонувати безкоштовні курси з цифрових навичок. Крім того, доцільно створювати консорціуми або об'єднання підприємств для спільного впровадження цифрових технологій та обміну досвідом.

2. Недостатність інновацій. Розробка стимулів для працівників і підприємців. Може заохотити їх до пошуку та реалізації нових ідей. Також важливим є встановлення партнерських відносин з університетами та дослідницькими установами для спільного проведення досліджень і розробки нових продуктів.

3. Низька достовірність даних. Важливо забезпечити навчання персоналу або залучення фахівців, які мають необхідні навички для збору, обробки та аналізу даних. Крім того, слід використовувати спеціалізовані програмні рішення та інструменти для автоматизації процесів роботи з даними.

Отже, сучасна цифрова економіка характеризується динамічним середовищем, яке постійно трансформується під впливом швидкого технологічного прогресу та соціальних змін. Інституціоналізація цифрової економіки супроводжується численними викликами, що охоплюють аспекти регулювання та правового забезпечення для цифрових індустрій, а також питання захисту даних, приватності та інституційних бар'єрів, які перешкоджають впровадженню цифрових інновацій. Для успішного розвитку МСБ в умовах цифровізації важливо не лише впроваджувати нові технології, але й створювати сприятливе середовище для інновацій, навчання та обміну досвідом. Це дозволить підприємствам адаптуватися до нових умов ринку і залишатися конкурентоспроможними.

Список використаних джерел:

1. 9SME digitalisation to "Build Back Better". Digital for SMEs (D4SME) policy paper. 2021. URL: <https://www.oecd-ilibrary.org/docserver/50193089-en.pdf?expires=1669665270&id=id&acname=guest&-checksum=A51B1C5B00D7F7310E98A7F0DCB4DC30>

2. Уряд затвердив Стратегію розвитку малого та середнього підприємництва до 2027 року та план операцій на 2024-2027 роки. URL.: <https://www.kmu.gov.ua/en/news/uriad-skhvalyv-stratehiu-rozvytku-maloho-ta-serednoho-biznesu-do-2027-roku-ta-operatsiinyi-plan-zakhodiv-na-2024-2027-roky>

3. Губернат Т., Григораш П., Ніколаєнко С. Цифрова економіка як каталізатор розвитку малих та середніх підприємств: інновації та інституціоналізація. Академічні візії. 2024 (30). URL: <https://doi.org/10.5281/zenodo.10960868>